

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ
της
ΕΛΕΝΗΣ ΖΕΡΒΟΓΙΑΝΝΗ
Αναπληρώτριας Καθηγήτριας Νομικής Σχολής Α.Π.Θ.

(Οκτώβριος 2022)

I. ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- **Τόπος και ημερομηνία γέννησης:** Αθήνα, 7 Μαΐου 1978
- **Τηλέφωνο γραφείου:** 2310 991175
- **Email:** elzervog@law.auth.gr

II. ΣΠΟΥΔΕΣ

- Στις 22 Μαρτίου 2006 αναγορεύθηκα Διδάκτωρ Νομικής από τη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών με τον βαθμό «Άριστα», κατόπιν ομόφωνης απόφασης της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής. Ο τίτλος της διδακτορικής μου διατριβής είναι: «Η επαναφορά της προηγούμενης κατάστασης ως τρόπος αποκατάστασης της ζημίας – Μια συμβολή στην ερμηνεία της ΑΚ 297 εδ. 2» και επιβλέπων ήταν ο Επίτιμος Καθηγητής κ. Μιχαήλ Σταθόπουλος.
Σχεδόν ολόκληρη τη διδακτορική μου διατριβή εκπόνησα κατά την παραμονή μου στο Αμβούργο της Γερμανίας (από τον Νοέμβριο 2001 έως τον Φεβρουάριο 2005). Μεγάλο χρονικό διάστημα (Ιανουάριος-Αύγουστος 2003, Μάιος-Ιούνιος 2004 και Σεπτέμβριος 2004-Φεβρουάριος 2005) μελέτησα στη βιβλιοθήκη του Ινστιτούτου *Max-Planck* για Αλλοδαπό και Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο στο Αμβούργο, όπου είχα θέση «επισκέπτη-ερευνητή».
- Από 12 Νοεμβρίου 2001 έως 12 Ιουλίου 2002 απασχολήθηκα ως επιστημονική συνεργάτις (*Marie Curie Fellow*) στο Ινστιτούτο Οικονομικής Ανάλυσης του Δικαίου (*Institut für Recht und Ökonomik*) του Πανεπιστημίου του Αμβούργου, όπου παρακολούθησα όλα τα μαθήματα και τα σεμινάρια (συνολικής διάρκειας 220 διδακτικών ωρών) του πρώτου έτους του Διδακτορικού Προγράμματος Οικονομικής Ανάλυσης του Δικαίου «*Graduiertenkolleg Recht und Ökonomik*».
- Τον Οκτώβριο του 2001 έλαβα από τη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου του Αμβούργου τον Μεταπτυχιακό Τίτλο «*European Master in Law and Economics*» με διάκριση, με τον βαθμό 8,4/10 και ήμουν σε βαθμολογική κατάταξη τρίτη, επί συνόλου εξήντα τεσσάρων μεταπτυχιακών φοιτητών.
- Τον Σεπτέμβριο του 2000 αποφοίτησα από τη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών με τον βαθμό 8,3/10 (λίαν καλώς).

- Τον Ιούνιο του 1996 αποφοίτησα από το Λύκειο της «Σχολής Μωραΐτη», με τον βαθμό 19,2/20 (άριστα).

III. ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ / ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ

- Από 1.7.2009 έως 31.8.2009 και από 1.2.2010 έως 15.2.2010 έλαβα υποτροφία για μεταδιδακτορική έρευνα από το Ινστιτούτο *Max-Planck* Αλλοδαπού και Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου, στο Αμβούργο.
- Από 1.6.2008 έως 31.7.2008 έλαβα την υποτροφία *van Calker* για μεταδιδακτορική έρευνα στο Ελβετικό Ινστιτούτο Συγκριτικού Δικαίου, στη Λωζάνη.
- Από 1.9.2004 έως 30.11.2004 έλαβα την υποτροφία *Konrad-Zweigert* για έρευνα στο Ινστιτούτο *Max-Planck* Αλλοδαπού και Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου, στο Αμβούργο.
- Από τον Οκτώβριο 2003 έως τον Φεβρουάριο 2006 ήμουν υπότροφος του Κοινοφελούς Ιδρύματος Υποτροφιών «Αλέξανδρος Σ. Ωνάσης» για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής στην Ελλάδα.
- Από τον Οκτώβριο 2003 έως τον Φεβρουάριο 2006 το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ.) μου είχε χορηγήσει, κατόπιν επιτυχίας μου στον ειδικό διαγωνισμό του Ι.Κ.Υ, τιμητική υποτροφία (άνευ τροφείων) για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής στην Ελλάδα.
- Από 12 Νοεμβρίου 2001 έως 12 Ιουλίου 2002 έλαβα υποτροφία από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο πλαίσιο του προγράμματος «*Marie Curie Fellowships*».
- Το 2001 έλαβα το Μεταπτυχιακό Δίπλωμα «*European Master in Law and Economics*» με διάκριση, αποφοιτώντας τρίτη, επί συνόλου εξήντα τεσσάρων μεταπτυχιακών φοιτητών.
- Το 1999 έλαβα υποτροφία του Ι.Κ.Υ. για άριστες επιδόσεις κατά το τρίτο έτος των σπουδών μου στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών.
- 1990-1996: Αριστεία Προόδου από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων για άριστες επιδόσεις σε όλες τις τάξεις του Γυμνασίου και του Λυκείου.

IV. ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

- Αγγλικά: Άριστα. Κάτοχος πτυχίου *Proficiency in English* του Πανεπιστημίου Cambridge.
- Γαλλικά: Άριστα. Κάτοχος πτυχίου *DALF (Diplôme Approfondi de Langue Française)*.
- Γερμανικά: Άριστα. Από τον Ιούνιο του 2000 είμαι κάτοχος πτυχίου *Mittelstufe* του Ινστιτούτου *Goethe*, αλλά μετά από μακρά παραμονή μου στη Γερμανία (Οκτώβριος 2000 - Φεβρουάριος 2005) κατέχω πλέον την γερμανική γλώσσα.
- Ισπανικά: Καλά (επίπεδο B2+). Έχω παρακολουθήσει μαθήματα ισπανικών στο Πανεπιστήμιο του Αμβούργου επί έξι εξάμηνα.

V. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑ

- Στις 22.6.2022 εκλέχθηκα Αναπληρώτρια Καθηγήτρια στο γνωστικό αντικείμενο «Αστικό Δίκαιο» στη Νομική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και διορίστηκα στη βαθμίδα αυτή με το ΦΕΚ Γ΄ 2553/10.10.2022.

- Στις 7.6.2019 διεξήχθη η διαδικασία για τη μονιμοποίησή μου στη βαθμίδα της Επίκουρης Καθηγήτριας (ΦΕΚ Γ΄ 1410/23.8.2019).
- Στις 3.6.2015 εκλέχθηκα Επίκουρη Καθηγήτρια στο γνωστικό αντικείμενο «Αστικό Δίκαιο» στη Νομική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και διορίστηκα στη βαθμίδα αυτή με το ΦΕΚ Γ΄ 1140/10.11.2015.
- Στις 30.6.2009 εκλέχθηκα Λέκτορας στο γνωστικό αντικείμενο «Αστικό Δίκαιο» στο Τμήμα Νομικής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Διορίστηκα με το ΦΕΚ Γ΄ 1293/31.12.2010 και ανέλαβα καθήκοντα στις 4.2.2011.
- Από τον Οκτώβριο του 2012 μέχρι σήμερα είμαι αδιάλειπτα μέλος του Συνεργαζόμενου Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Σ.Ε.Π.) του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, στο Πρόγραμμα Σπουδών «Διοίκηση Επιχειρήσεων και Οργανισμών», στη Θεματική Ενότητα ΔΕΟ 10 «Βασικές Αρχές Δικαίου και Διοίκησης».
- Από 4.4.2003 έως 10.5.2017 ήμουν δικηγόρος Αθηνών (ΦΕΚ Γ΄ 11/20.1.2003 και ΦΕΚ Γ΄ 507/1.6.2017). Από 10.6.2007 ο Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών με προήγαγε σε Δικηγόρο παρ' Εφέταις. Από τον Νοέμβριο του 2000 έως τον Δεκέμβριο 2002 ήμουν εγγεγραμμένη ως ασκούμενη δικηγόρος στον Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών. Με το ΦΕΚ Γ΄ 1349/12.8.2019 επαναδιορίστηκα δικηγόρος Αθηνών παρ' Εφέταις.
- Από τον Οκτώβριο του 2008 μέχρι τον Αύγουστο 2010 ήμουν ειδική επιστήμονας (άρθρ. 5 π.δ. 407/1980) στο Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Πειραιώς στο γνωστικό αντικείμενο «Αστικό Δίκαιο».
- Από τον Οκτώβριο του 2006 μέχρι τον Αύγουστο του 2009 ήμουν ειδική επιστήμονας (άρθρ. 5 π.δ. 407/1980) στο Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πειραιώς στο γνωστικό αντικείμενο «Εισαγωγή στο Δίκαιο».
- Κατά το χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2006-2007 ήμουν ειδική επιστήμονας (άρθρ. 5 π.δ. 407/1980) στο Τμήμα Οικονομικής Επιστήμης του Πανεπιστημίου Πειραιώς στο γνωστικό αντικείμενο «Αστικό Δίκαιο».
- Από τον Απρίλιο του 2005 μέχρι τον Μάιο του 2009 ήμουν «εκπαιδύτρια» (*tutor*) επτά κύκλων προγραμμάτων εξ αποστάσεως (διαδικτυακής) εκπαίδευσης (*e-learning*) στο γνωστικό αντικείμενο «Οικονομία και Δίκαιο», τα οποία οργανώθηκαν από το Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης του Κέντρου Ερευνών του Πανεπιστημίου Αθηνών.
- Από τις 7.11.2005 έως 31.8.2007 ήμουν επιστημονική συνεργάτις στο Ελληνικό Ινστιτούτο Διεθνούς και Αλλοδαπού Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ. εποπτευόμενο από το Υπουργείο Δικαιοσύνης). Αντικείμενο της απασχόλησής μου ήταν η εισήγηση σχετικά με νομικές πληροφορίες που αφορούν εφαρμοστέο αλλοδαπό δίκαιο και ζητούνται από τα δικαστήρια ή τους διαδίκους.
- Από τις 10 Ιουλίου του 2003 έχω διοριστεί άμισθη συνεργάτις του Ελληνικού Ινστιτούτου Διεθνούς και Αλλοδαπού Δικαίου.
- Από 20.7.1999 ως 2.12.1999 έκανα πρακτική άσκηση στο Τμήμα Εργατικών Υποθέσεων της Εμπορικής Τράπεζας, στο πλαίσιο Προγράμματος ΕΠΕΑΕΚ της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών.
- Από 1.10.1999 ως 31.12.1999 μετείχα ως συνεργάτις στη «Μελέτη για ενημέρωση των φοιτητών και αποφοίτων για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που αφορούν εργασιακές σχέσεις των νεοεισερχομένων στην αγορά εργασίας». Στην εργασία αυτή, που μου ανατέθηκε από το Γραφείο Διασύνδεσης και Σταδιοδρομίας του

Πανεπιστημίου Πειραιώς, ασχολήθηκα με την άντληση πληροφοριών και τη δημιουργία της αντίστοιχης βάσης δεδομένων.

- Από 1.4.1999 ως 30.6.1999 εργάστηκα ως βοηθός στο Τμήμα Επεξεργασίας Συμβάσεων στην Εταιρία Ote-Leasing.

VI. ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

A. Μονογραφίες

1. *Η επαναφορά της προηγούμενης κατάστασης ως τρόπος αποκατάστασης της ζημίας - Μια συμβολή στην ερμηνεία της ΑΚ 297 εδ. 2 (Διδακτορική Διατριβή)* [σελ. XXVI + 388], στη σειρά «Βιβλιοθήκη Αστικού και Δικονομικού Δικαίου», εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα/Κομοτηνή 2006.
Βιβλιοκρισία: Ι. Σπυριδάκης *Ελληνική Δικαιοσύνη* 2007, σελ. 1286-1287.
Βιβλιοπαρουσίαση: Ι. Κονδύλη, *ΑΩ* (περιοδικό του Συνδέσμου υποτρόφων του κοινωφελούς ιδρύματος «Αλέξανδρος Σ. Ωνάσης»), τεύχος 35 (Μάρτιος 2007).
2. *Κληρονομικές συμβάσεις: Από την απαγόρευση στην αναζήτηση θεμιτών εναλλακτικών. Ιδίως η εγκατάσταση κληρονόμου έναντι ανταλλάγματος* (Πρόλογος Μιχ. Σταθόπουλου), εκδ. Σάκκουλα: Αθήνα/Θεσσαλονίκη 2015 [σελ. XXX + 379].
3. Συρροή αιτιών και αδικοπρακτική ευθύνη. Συμβολή στην ανάλυση της προϋπόθεσης της αιτιώδους συνάφειας, εκδ. Π.Ν. Σάκκουλα, Αθήνα 2022 [σελ. 532].

B. Επιμέλεια συλλογικού έργου

4. *Causation in European Tort Law*, σε συνεργασία με τη Marta Infantino, στη σειρά *The common core of European Private Law*, Cambridge University Press, Cambridge 2017: Επιμέλεια και συγγραφή εκτενούς μέρους του έργου (βλ. παρακάτω ενότητα Γ).
Βιβλιοκρισίες:
 - J.A. Page, *American Journal of Comparative Law* 2018, σελ. 718-722
 - Moliterni, *Rivista Trimestrale del Diritto Pubblico* 2018, σελ. 1056-1061**Βιβλιοπαρουσίαση:**
 - Κ. Almpiridis, αναρτημένη στις ηλεκτρονικές δημοσιεύσεις του Ελληνικού Ινστιτούτου Διεθνούς και Αλλοδαπού Δικαίου (http://www.hiifl.gr/?page_id=3195&lang=en)

Γ. Συμβολή σε συλλογικά έργα

5. *Parental Responsibilities*, National Report: Greece, σε συνεργασία με τον Αχιλλέα Κουτσουράδη, σε: Κ. Boele-Woelki, Β. Braat και Ι. Curry-Sumner (επιμ), *European Family Law in Action. Volume III: Parental Responsibilities*, Intersentia, Antwerp-Oxford 2005.
6. *The United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods and its Incidence on National Contract Law – Greek Report*, σε: F. Ferrari (επιμ), *The United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods and its Incidence on National Legal Systems*, Sellier European Law Publishers, Munich 2008, σελ. 163-181.
7. Σχολιασμός των άρθρων ΑΚ 240-246 (Προθεσμίες) και ΑΚ 361-373 (Ενοχές από συμβάσεις γενικά) σε: Απ. Γεωργιάδη (επιμ), *Σύντομη Ερμηνεία του Αστικού Κώδικα - ΣΕΑΚ*, τόμ. Ι, Δίκαιο και Οικονομία – Π. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα 2010, σελ. 468-475 και 706-744 και σε 2^η έκδ (υπό δημοσίευση)

8. Adults with Incapacity. Greek Report, σε: Gordon Ashton (επιμ.), *Court of Protection Practice 2012*, Jordan Publishing, Bristol 2012, σελ. 1983-1996· *Court of Protection Practice 2013*, Jordan Publishing, Bristol 2013, σελ. 2095-2108.
9. Σχολιασμός των άρθρων ΑΚ 1710-1715 (Η κληρονομική διαδοχή γενικά) και ΑΚ 2011-2016 (Τρόπος) σε: Απ. Γεωργιάδη (επιμ.), *Σύντομη Ερμηνεία του Αστικού Κώδικα - ΣΕΑΚ*, τόμ. II, Δίκαιο και Οικονομία – Π. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα 2013, σελ. 1140-1159 και 1625-1636.
10. Disgorgement of Profits in Greece, σε: E.H Hondius/A. Janssen (επιμ.), *Disgorgement of Profits*, Springer, Heidelberg/Cham/New York/Dordrecht/London 2015, σελ. 231-252 = *Revue Revue Hellénique de Droit International* 2014, σελ. 317-337.
11. Italian Law in Greece, σε: M. Bussani (επιμ.), *Science, Case-Law, Legislation: Italian Law in Europe (1861-2013)*, *Annuario di diritto comparato e di studi legislativi* 2014, Edizioni Scientifiche Italiane, Naples, σελ. 539-558.
12. Künstliche Fortpflanzung in Griechenland, σε: A. Dutta/D. Schwab/P. Gottwald/D. Henrich/M. Löhnig (επιμ.), *Künstliche Fortpflanzung und Europäisches Familienrecht*, Giesecking Verlag: Bielefeld 2015, σελ. 205-228.
13. Vormundschaftsrecht in Griechenland, σε: A. Dutta/D. Schwab/P. Gottwald/D. Henrich/M. Löhnig (επιμ.), *Vormundschaft in Europa*, Giesecking Verlag: Bielefeld 2016, σελ. 293-314.
14. Σχολιασμός άρθρων ΑΚ 170-172 (δήλωση βούλησης προς ανάκατο· δήλωση προς περιορισμένα ικανό) σε: Απ. Γεωργιάδη/Μ. Σταθόπουλου (επιμ.), *Αστικός Κώδικας. Κατ' άρθρο ερμηνεία*, τόμ. Ι β, έκδ. 2, Δίκαιο και Οικονομία - Π.Ν. Σάκκουλας, Αθήνα 2016, σελ. 507-522.
15. The Changing Concept of 'Family' and Challenges for Family Law in Greece, σε: J. M. Scherpe (επιμ.), *European Family Law Volume II: The Changing Concept of 'Family' and Challenges for Domestic Family Law*, Edward Elgar Publishing, Cheltenham 2016, σελ. 86-107.
16. Συμβολές (με τη Marta Infantino) στο βιβλίο: M. Infantino/E. Zervogianni (επιμ.), *Causation in European Tort Law*, Cambridge University Press: Cambridge 2017:
 - α. Chapter 1 – The place and space of causation, σελ. 3-16
 - β. Chapter 4 – The European ways to causation, σελ. 85-128
 - γ. Chapter 5 – Preliminary remarks on the methodology, σελ. 131-138
 - δ. Chapter 6 – Case studies. The comparative remarks (διάσπαρτο στο βιβλίο - μετά από την παράθεση των απαντήσεων των εθνικών εισηγητών σε κάθε υποθετική περίπτωση)
 - ε. Chapter 7 – Summary and survey of the results, σελ. 587-666
17. Surrogacy in Greece, σε: J. Scherpe/C. Fenton-Glynn/T.Kaan (επιμ.), *Eastern and Western Perspectives on Surrogacy*, Intersentia, Cambridge/Antwerp 2019 σελ. 147-164.
18. Σχολιασμός άρθρων 3 (Ορισμοί. α-δ), 25 (εφαρμοστέο δίκαιο στις κληρονομικές συμβάσεις), 26 (ουσιαστικό κύρος των διατάξεων τελευταίας βούλησης), 35 (δημόσια τάξη – ordre public) του Κανονισμού 650/2012 σε: Π. Αρβανιτάκη/Ε. Βασιλακάκη (επιμ.), *Κανονισμός (ΕΕ) 650/2012. Κατ' άρθρο ερμηνεία*, Σάκκουλας, Αθήνα/Θεσσαλονίκη 2022 (υπό δημοσίευση)
19. Chapter 10. Social Parenthood in Greece, σε C. Huntington/C.J. Joslin/C. Von Bary (επιμ.) *Social Parenthood in Comparative Perspective*, New York University Press 2022 (υπό δημοσίευση)

20. Chapter 10. The notion and function of family in Greek Law, σε J. Heaton/A. Kemelmajer (επιμ.), *Plurality and Diversity in Law: Family Forms and Family's Functions*, Intersentia 2023 (υπό δημοσίευση)

Δ. Μελέτες και άρθρα

21. Recent Legal Initiatives for the Regulation of E-Commerce in Greece, *Revue Hellénique de Droit International* 2001/2 (Τόμος 54), σελ. 605-615.
22. On some Aspects of Inheritance Contracts, *Revue Hellénique de Droit International* 2003/1 (Τόμος 56), σελ. 167-180.
23. Καθαρώς οικονομικές ζημιές τρίτων, *Κριτική Επιθεώρηση Νομικής Θεωρίας και Πράξης* 2003/1, σελ. 205-261.
24. Remedies for Damage to Property: Money Damages or Restitution *in natura?*, *International Review of Law and Economics* 2004 (Τόμος 24/4), σελ. 525-541.
25. Εναλλακτική προσέγγιση των περιπτώσεων «αβέβαιης αιτιότητας», *Digesta* 2006, σελ. 347-351.
26. Persönlichkeitsschutz juristischer Personen, *Revue Hellénique de Droit International* 2006 (Τόμος 59), σελ. 687-700.
27. Η προστασία της προσωπικότητας ατόμων με μειωμένη νοητική επάρκεια, σε: Α. Κουτσουράδη/Κ. Σολδάτου/Μ. Μαλλιώρα/Ι. Καράκωστα (επιμ.), *Ψυχιατρική και δίκαιο. ΙΙΙ. Μειωμένη νοητική επάρκεια*, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα/Κομοτηνή 2008, σελ. 341-348. Προδημοσίευση στο *Digesta* 2007, σελ. 271-275.
28. Δικαστική αναπροσαρμογή συμβατικών όρων - Η περίπτωση των καταπλεονεκτικών δικαιοπραξιών. Μια συγκριτική και οικονομική ανάλυση σε συνεργασία με τον Αριστείδη Χατζή, *Ελληνική Δικαιοσύνη* 2007, σελ. 700-712.
29. Multiculturalism and Family Law, The Case of Greek Muslims, σε συνεργασία με την Ασπασία Τσαούση, σε: Κ. Boele-Woelki/Τ. Sverdrup (επιμ.), *European Challenges in Contemporary Family Law*, Intersentia Editions, Antwerp/Oxford/Portland 2008, σελ. 209-239.
30. Judges as Satisficers: A Law and Economics Perspective on Judicial Liability, σε συνεργασία με την Ασπασία Τσαούση, *European Review of Law and Economics* 2010, σελ. 333-357.
31. Προστασία δεδομένων νομικών προσώπων, σε: *Τιμητικό Τόμο Μιχ. Π. Σταθόπουλου*, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα/Κομοτηνή 2010, τόμ. Α, σελ. 641-671.
32. Η μεταρρύθμιση του γερμανικού κληρονομικού δικαίου. Μια κριτική προσέγγιση από τη σκοπιά του Έλληνα νομικού, *Εφαρμογές Αστικού Δικαίου* 2010, σελ. 24-34.
33. Non-institutional Care for Seniors from a Civil Law Perspective. A Comparative Study of Housing with Services and Adult Placement in France and in Germany, σε: Κ. Boele-Woelki/J. Miles/J.M. Scherpe (eds), *The future of family property in Europe*, Intersentia editions, Antwerp/Oxford/Portland 2011, σελ. 185-204.
34. On the Recovery of Non Pecuniary Loss in Greece, *Revue Hellénique de Droit International* 2011 (Τόμος 64), σελ. 311-323.
35. On the Recovery of Non Pecuniary Loss in Italy and Greece. A Comment on the Joint Decision 26972/2008 of the Civil Chambers of the Italian Supreme Court from the Perspective of a Greek Lawyer, σε: *Τιμητικό Τόμο Πηνελόπης Αγαλλοπούλου*, τόμ. ΙΙ, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα 2011, σελ. 1625-1644. Το άρθρο αυτό βασίζεται εν μέρει στο προαναφερθέν άρθρο υπ' αρ. 32.
36. Αμφισβητούμενα ζητήματα διαζευκτικής αιτιότητας. Συρροή ενέργειας τρίτου προσώπου με τυχαίο περιστατικό ή ενέργεια του ζημιωθέντος, σε: *Τιμητικό Τόμο Ιωάννη*

- Σπυριδάκη, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα/Κομοτηνή 2014, σελ. 191-214. Προδημοσίευση σε: *Ελληνική Δικαιοσύνη* 2010, σελ. 949-963.
37. Italian Influence on Greek Law, σε: *Τιμητικό Τόμο Σπυρίδωνος Βλ. Βρέλλη*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2014, σελ. 1107-1119. Το άρθρο αυτό συμπίπτει με το άρθρο υπ' αρ. 11.
 38. Künstliche Fortpflanzung in Griechenland, σε *Τιμητικό Τόμο για την Καθηγήτρια Έφη Κουνουγέρη-Μανωλεδάκη, Σάκκουλας*, Αθήνα/Θεσσαλονίκη 2016, σελ. 151-169. Το άρθρο αυτό συμπίπτει με το υπ' αρ. 12.
 39. Η παροχή πληροφοριών για τα αποκτήματα των συζύγων, *Εφαρμογές Αστικού Δικαίου* 2015, σελ. 297-306 και σε *Πρακτικά του 2^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου της Εταιρίας Οικογενειακού Δικαίου, Ζητήματα περιουσιακών σχέσεων των συζύγων μετά το διαζύγιο*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2015, σελ. 25-43.
 40. Πόσο κατάλληλο είναι σήμερα το κληρονομικό δίκαιο για τη ρύθμιση της διαδοχής στην επιχείρηση;, *Εφαρμογές Αστικού Δικαίου* 2016, σελ. 219-233 και σε: *Πρακτικά του 25^{ου} Συνεδρίου του Συνδέσμου Ελλήνων Εμπορικών Επιστημόνων, Σύγχρονα ζητήματα της οικογενειακής επιχείρησης*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2016, σελ. 291-320.
 41. Αντίστροφη υποθήκη και λοιποί τρόποι άντλησης ρευστότητας από ακίνητη περιουσία, σε *Πρακτικά 11^{ου} Συνεδρίου Ενώσεως Αστικολόγων, Το Αστικό Δίκαιο και οι σύγχρονες οικονομικές εξελίξεις*, Σάκκουλας, Αθήνα/Θεσσαλονίκη 2016, σελ. 139-156 και σε *Τιμητικό Τόμο Ιωάννη Κ. Καράκωστα*, τόμ. 1, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2017, σελ. 410-433. Προδημοσίευση σε *Εφαρμογές Αστικού Δικαίου* 2015, σελ. 488-502.
 42. Regulating Surrogacy: Chances and Pitfalls, *Pro Justitia*, τόμ. I (2018), διαθέσιμο στο <https://ejournals.lib.auth.gr/projustitia/issue/view/936>.
 43. Πρόνοια για την τρίτη ηλικία με τα μέσα του Αστικού Δικαίου, *Εφαρμογές Αστικού Δικαίου* 2018, σελ. 1009-1020 και στα *Πρακτικά του 17^{ου} Συνεδρίου της ΕΔΕΚΑ, Το Εργατικό Δίκαιο και το Αστικό Δίκαιο σε ανοικτό διάλογο*, Σάκκουλας, Αθήνα/Θεσσαλονίκη 2019, σελ. 311-334.
 44. Unravelling Causation in European Tort Laws. Three Commonplaces through the Lens of Comparative Law, με τη Marta Infantino, *Rebels Zeitschrift für ausländisches und internationales Privatrecht* 2019, σελ. 647-673.
 45. Lessons drawn from the regulation of surrogacy in Greece, Cyprus and Portugal, or A plea for the regulation of commercial gestational surrogacy, *International Journal of Law, Policy and the Family* 2019, σελ. 160-180.
 46. Αιτιώδης συνάφεια στο ευρωπαϊκό δίκαιο των αδικοπραξιών: Η επανεξέταση τριών κοινών παραδοχών από τη σκοπιά του συγκριτικού δικαίου, με τη Marta Infantino, σε *ΤιμΤ Παπασιώπη Πασιά*, 2020, σελ. 119-143. Προδημοσίευση σε *Χρονικά Ιδιωτικού Δικαίου* 2020, σελ. 94-106.
 47. Άρση διαφωνιών των γονέων για το θρήσκευμα, τις διατροφικές επιλογές και την υγειονομική περίθαλψη του παιδιού, *Εφαρμογές Αστικού Δικαίου* 2020, σελ. 241-257 και στα *Πρακτικά του 7^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου της Εταιρίας Οικογενειακού Δικαίου, Ζητήματα γονικής μέριμνας*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2021, σελ. 39-72.
 48. Θρήσκευμα του παιδιού και γονική μέριμνα, *Το Σύνταγμα 2020/τεύχ. 1-2*, σελ. 537-558.
 49. Κοινωνική γονεϊκότητα και Οικογενειακό Δίκαιο, σε *Τιμητικό Τόμο Γιάννας Καρύμπαλη-Τσίπτσιου*, τόμ. 1, εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα/Θεσσαλονίκη 2022, σελ. 531-554. Προδημοσίευση σε *Εφαρμογές Αστικού Δικαίου* 2022, σελ. 14-24.
 50. Η επικοινωνία με το ανήλικο τέκνο ως δικαίωμα και ως υποχρέωση, *Ελληνική Δικαιοσύνη* 2022, σελ. 660-672.

Ε. Εκτενή σχόλια σε δικαστικές αποφάσεις

51. ΜΠρΚω 494/2006, *Ελληνική Δικαιοσύνη* 2007, σελ. 1551-1553.
52. ΜΠρΑθ 3489/2008, *Εφαρμογές Αστικού Δικαίου* 2010, σελ. 49-52.
53. ΠΠρΘεσ 2438/2009, *Εφαρμογές Αστικού Δικαίου* 2010, σελ. 314-316.
54. ΠΠρΑθ 16/2008, *Εφαρμογές Αστικού Δικαίου* 2010, σελ. 814-816.
55. ΑΠ 123/2010, *Εφαρμογές Αστικού Δικαίου* 2011, σελ. 746-750.

ΣΤ. Βιβλιοκρισίες

56. P. Gottwald (ed.), *Effektivität des Rechtsschutzes vor staatlichen und privaten Gerichten* (Gieseck-Verlag, Bielefeld 2006), *Revue Hellénique de Droit International* 2009/1, σελ. 438-439.
57. A. Bonomi/M. Steiner (eds), *Les pactes successoraux en droit comparé et en droit international privé* (Librairie Droz, Genève 2008), *Rechts Zeitschrift für ausländisches und internationales Privatrecht* 2011, σελ. 147-151.
58. G. Brüggemeier, *Modernising Civil Liability Law in Europe, China, Brazil and Russia* (Cambridge University Press, Cambridge 2011), *Revue Hellénique de Droit International* 2012, σελ. 717-721.
59. M. Weitenberg, *Der Begriff der Kausalität in der haftungsrechtlichen Rechtsprechung der Unionengerichte. Zugleich ein Beitrag zur Kohärenz der EU-Haftungssysteme* (Nomos Verlag, Baden-Baden 2014), *Journal of European Tort Law* 2016, σελ. 107-112.
60. M. Martín-Casals/D.M. Papayannis (eds), *Uncertain Causation in Tort Law* (Cambridge University Press, Cambridge 2015), σε συνεργασία με τη Marta Infantino, *Journal of European Tort Law* 2017, σελ. 122-135.
61. G. Turton, *Evidential Uncertainty in Causation in Negligence* (Hart Studies in Private Law vol. 15, Hart Publishing, Oxford 2016), *Journal of European Tort Law* 2018, σελ. 325-329.
62. J. Eekelaar/R. George (eds), *Routledge Handbook of Family Law and Policy* (2nd edition, Routledge 2021), *International Journal of Law, Policy and the Family* 2022, Issue 1.

Z. Varia

63. Ελευθερία του διατιθέναι vs ελευθερία των συμβάσεων: Η ανάγκη αναθεώρησης της απαγόρευσης των κληρονομικών συμβάσεων, *Νομικά Χρονικά*, τεύχ. 87, Ιανουάριος-Φεβρουάριος 2016

Η. Δημοσιευμένα ή υποβληθέντα προς δημοσίευση δοκίμια εργασίας / Working Papers

64. «Judge-Made Contracts, Reconstructing Unconscionable Contracts» σε συνεργασία με τον Αριστείδη Χατζή. Το άρθρο αυτό είναι δημοσιευμένο στο διαδίκτυο στην ιστοσελίδα του Social Science Research Network: http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=953669#PaperDownload.
65. Product liability. Greek report, Common Core of European Private Law – Product Liability Group, υπό την επιμέλεια των M. Jozon και M. Pilgerstorfer [51 σελ.]

VII. ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΣΕ ΣΥΝΕΔΡΙΑ, ΗΜΕΡΙΑΔΕΣ ΚΑΙ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

1. «Remedies for Damage to Property: Money Damages or Restitution *in natura*?»: Εισήγηση στο 20ο Συνέδριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης Οικονομικής Ανάλυσης του

- Δικαίου (*European Association of Law and Economics*), Nancy (Γαλλία), 18-20 Σεπτεμβρίου 2003.
2. «Οικονομική ανάλυση της αποκατάστασης των καθαρώς οικονομικών ζημιών τρίτων»: Εισήγηση στην 1^η ετήσια συνάντηση της Ελληνικής Ένωσης Οικονομικής Ανάλυσης του Δικαίου, Αθήνα, 18 Φεβρουαρίου 2004.
 3. «Persönlichkeitsschutz juristischer Personen»: Εισήγηση στο πλαίσιο του 5^{ου} Ελληνοελβετικού Σεμιναρίου των Νομικών Σχολών των Πανεπιστημίων Ζυρίχης και Θεσσαλονίκης, Ζυρίχη, 25-27 Ιανουαρίου 2006.
 4. «Judge-Made Contracts, Reconstructing Unconscionable Contracts» σε συνεργασία με τον Αριστείδη Χατζή: Εισήγηση στο 23^ο Συνέδριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης Οικονομικής Ανάλυσης του Δικαίου (*European Association of Law and Economics*), Μαδρίτη, 14-16 Σεπτεμβρίου 2006.
 5. «Η παρέμβαση του δικαστή στη σύμβαση – Η περίπτωση των καταπλεονεκτικών δικαιοπραξιών» σε συνεργασία με τον Αριστείδη Χατζή: Εισήγηση στο 1^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Οικονομικής Ανάλυσης του Δικαίου, Πειραιάς, 10-11 Νοεμβρίου 2006.
 6. «Η αβέβαιη αιτιότητα από τη σκοπιά της οικονομικής ανάλυσης του δικαίου»: Παρέμβαση στο 7^ο Συνέδριο της Ένωσης Αστικολόγων, με θέμα «Ζητήματα Αστικής Ευθύνης Ιατρών και Νοσοκομείων», Αθήνα, 24-25 Νοεμβρίου 2006.
 7. «The UNCITRAL Convention on Assignment of Receivables in International Trade»: Παρέμβαση στο πλαίσιο του 6^{ου} Ελληνοελβετικού Σεμιναρίου των Νομικών Σχολών των Πανεπιστημίων Ζυρίχης και Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη, 22-24 Μαΐου 2007.
 8. «Judge-Made Contracts, Reconstructing Unconscionable Contracts» σε συνεργασία με τον Αριστείδη Χατζή: Εισήγηση στο 3^ο Γαλλογερμανικό Συνέδριο Οικονομικής Ανάλυσης του Δικαίου, Kassel (Γερμανία), 1-2 Δεκεμβρίου 2006. Στο ίδιο συνέδριο μου ανατέθηκε να σχολιάσω (ως *discussant*) την Εισήγηση του Péter Cserne, «The (Behavioural) Law and Economics of Contract Regulation: Explaining the Procedural Limits on Freedom of Contract».
 9. «Multiculturalism and Family Law, The Case of Greek Muslims», σε συνεργασία με την Ασπασία Τσαούση: Εισήγηση στο 3^ο συνέδριο της Επιτροπής για το Ευρωπαϊκό Οικογενειακό Δίκαιο (*Commission on European Family Law - CEFL*), Όσλο, 7-9 Ιουνίου 2007.
 10. «Η προστασία της προσωπικότητας ατόμων με μειωμένη νοητική επάρκεια»: Παρέμβαση στο Συνέδριο «Ψυχιατρική και Δίκαιο III. Μειωμένη νοητική επάρκεια», Θεσσαλονίκη, 22-23 Ιουνίου 2007.
 11. «Judges as Satisficers: A Law and Economics Perspective on Judicial Liability», σε συνεργασία με την Ασπασία Τσαούση: Εισήγηση στο 24^ο Συνέδριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης Οικονομικής Ανάλυσης του Δικαίου (*European Association of Law and Economics*), Κοπεγχάγη, 13-15 Σεπτεμβρίου 2007.
 12. Εθνική Εισήγηση στο 1^ο ενδιάμεσο Συνέδριο της Διεθνούς Ακαδημίας Συγκριτικού Δικαίου που πραγματοποιήθηκε στο Μεξικό, 13-15 Νοεμβρίου 2008 στο θέμα «The United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods and its Incidence on National Contract Law», με Γενικό Εισηγητή τον Καθηγητή F. Ferrari.
 13. «Η αυτούσια αποκατάσταση της ζημίας – Χαρακτηριστικά και πρακτικές εφαρμογές»: Ομιλία σε εκδήλωση της Ένωσης Αστικολόγων, Αθήνα, 9 Απριλίου 2008.
 14. «Αμφισβητούμενα ζητήματα διαζευκτικής αιτιότητας»: Ομιλία σε εκδήλωση της Ένωσης Ελλήνων Δικονομολόγων, Αθήνα, 8 Δεκεμβρίου 2009.

15. «Ζητήματα διαζευκτικής αιτιότητας, Συγκριτική και δικαιοπολιτική προσέγγιση»: Ομιλία στο πλαίσιο των επιστημονικών εκδηλώσεων του Ελληνικού Ινστιτούτου Διεθνούς και Αλλοδαπού Δικαίου Ομιλία Ινστιτούτου, Αθήνα, 3 Μαρτίου 2010.
16. «Non-institutional Care for the Elderly from a Civil Law Perspective», Εισήγηση στο 4^ο συνέδριο της Επιτροπής για το Ευρωπαϊκό Οικογενειακό Δίκαιο (*Commission on European Family Law - CEFL*), Cambridge, 8-10 Απριλίου 2010.
17. «Η αξίωση προς αυτούσια παροχή στο δίκαιο του ανταγωνισμού – οι αστικολογικές πτυχές»: Εισήγηση στην Ημερίδα του Ινστιτούτου Μελετών για το Δίκαιο και την Πολιτική του Ανταγωνισμού (ΙΜΕΔΠΙΑ) με θέμα «Η αξίωση προς παροχή ως μέσο απόλειψης περιορισμών του ανταγωνισμού», Αθήνα 13 Απριλίου 2011.
18. «Αναδοχή ενηλίκων»: παρέμβαση στο Συνέδριο της Εταιρίας Δικαστικών Μελετών με θέμα «Σύγχρονες Τάσεις του Οικογενειακού Δικαίου», Καβάλα, 7-8 Οκτωβρίου 2011.
19. «Οικονομική ανάλυση του δικαίου των αδικοπραξιών»: Εισήγηση σε ημερίδα της Εθνικής Σχολής Δικαστικών Λειτουργών με θέμα «Οικονομική ανάλυση του δικαίου», Θεσσαλονίκη, 24 Φεβρουαρίου 2014.
20. Εθνική Εισηγήτρια στο 19^ο Συνέδριο της Διεθνούς Ακαδημίας Συγκριτικού Δικαίου που θα πραγματοποιηθεί στη Βιέννη, 20-27 Ιουλίου 2014 στο θέμα «Disgorgement of profits» με Γενικούς Εισηγητές τους Καθηγητές E.H. Hondius και A. Janssen.
21. «Künstliche Fortpflanzung in Griechenland»: Εισήγηση στο 12^ο Συμπόσιο για το Ευρωπαϊκό Οικογενειακό Δίκαιο (*12. Symposium für Europäisches Familienrecht*), με θέμα «Künstliche Fortpflanzung und Europäisches Familienrecht», Regensburg, 2-4 Οκτωβρίου 2014.
22. «Η παροχή πληροφοριών για τα αποκτήματα των συζύγων»: Εισήγηση στο 2^ο Πανελλήνιο συνέδριο της Εταιρίας Οικογενειακού Δικαίου με θέμα «Ζητήματα περιουσιακών σχέσεων των συζύγων μετά το διαζύγιο», Λάρισα, 21-23 Νοεμβρίου 2014.
23. «Vormundschaftsrecht in Griechenland»: Εισήγηση στο *Sonderworkshop zum Europäischen Familienrecht*, με θέμα «Vormundschaftsrecht in Europa», Regensburg, 12-13 Δεκεμβρίου 2014.
24. «Economic Crisis and Legal Studies»: Εισήγηση στο Workshop «Current Situation in Academia in Greece», υπό την προεδρία του Καθηγητή κ. A. Hatje, στο πλαίσιο του Συνεδρίου που οργάνωσε το Πανεπιστήμιο του Αμβούργου για την επιστημονική συνεργασία Ελλάδα και Γερμανίας 2014 (Conference on Scientific Cooperation between Greece and Germany 2015), Αμβούργο 5-7 Φεβρουαρίου 2015.
25. «Mediation in Greece: Recent developments & experiences from the practice»: Εισήγηση στο Matchmaking Workshop 10: Law (ADR: Mediation and Arbitration), υπό την προεδρία του Αθ. Καϊση, στο πλαίσιο του Συνεδρίου που οργάνωσε το Πανεπιστήμιο του Αμβούργου για την επιστημονική συνεργασία Ελλάδα και Γερμανίας 2014 (Conference on Scientific Cooperation between Greece and Germany 2015), Αμβούργο 5-7 Φεβρουαρίου 2015.
26. «Αντίστροφη υποθήκη και λοιποί τρόποι άντλησης ρευστότητας από ακίνητη περιουσία»: Εισήγηση στο 11^ο Πανελλήνιο Συνέδριο της Ένωσης Αστικολόγων, Πάτρα, 24-25 Απριλίου 2015.
27. «Πόσο κατάλληλο είναι σήμερα το κληρονομικό δίκαιο για τη ρύθμιση της διαδοχής στην επιχείρηση;»: Εισήγηση στο 25^ο Πανελλήνιο Συνέδριο του Συνδέσμου Ελλήνων Εμπορικόλογων, Ναύπλιο, 6-8 Νοεμβρίου 2015.
28. «Surrogacy in Greece»: Αποστολή εισήγησης στο συνέδριο με θέμα «Eastern and Western Perspectives on Surrogacy», που οργανώθηκε από το Κέντρο Δικαίου,

- Ιατρικής και Βιοεπιστημών (Centre of Law Medicine and Life Sciences) του Πανεπιστημίου του Cambridge και το Κέντρου Ιατρικής Δεοντολογίας και Δικαίου (Centre of Medical Ethics and Law) του Πανεπιστημίου του Hong Kong, Hong Kong, 9-10 Σεπτεμβρίου 2016.
29. «Adopting a regulatory scheme. Chances and pitfalls»: Εισήγηση στο συνέδριο της ERA (Europäische Rechtsakademie) με θέμα «Law and Practice of Surrogacy», Cambridge, 25-26 Ιουνίου 2018.
 30. «Πρόνοια για την τρίτη ηλικία με τα μέσα του Αστικού Δικαίου»: Εισήγηση στο 17^ο Πανελλήνιο Συνέδριο της Ένωσης Δικαίου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, σε συνεργασία με την Ένωση Αστικολόγων, Θεσσαλονίκη, 12-13 Οκτωβρίου 2018.
 31. «Ρητορική μίσους και προστασία της προσωπικότητας στο Αστικό Δίκαιο»: Εισήγηση στο σεμινάριο «Καταπολέμηση της ρητορικής μίσους και των εγκλημάτων μίσους στην Ευρώπη» που οργάνωσε το ΚΔΕΟΔ σε συνεργασία με το πανεπιστήμιο Frederick της Κύπρου, 18-22 Φεβρουαρίου 2019.
 32. «Άρση διαφωνιών γονέων για το θρήσκευμα, τις διατροφικές επιλογές και την υγειονομική περίθαλψη»: Εισήγηση στο 7^ο Πανελλήνιο συνέδριο της Εταιρίας Οικογενειακού Δικαίου, με θέμα «Επίκαιρα ζητήματα γονικής μέριμνας», Κατερίνη 15-16 Νοεμβρίου 2019.
 33. «Tort Law in the Spotlight of European Private Law»: Εισήγηση στο 25^ο συνέδριο του Common Core of European Private Law, Trento 6-7 Δεκεμβρίου 2019 (προσκεκλημένη ομιλήτρια).
 34. «Social Parenthood in comparative perspective. Greek report», σε ηλεκτρονική στρογγυλή τράπεζα (Virtual Roundtable) στο πλαίσιο του ερευνητικού προγράμματος «Social Parenthood in comparative perspective» υπό την επιμέλεια των C. Huntington/ C. Joslin/ D. NeJaime / E. Ryrstedt, 13 και 20 Νοεμβρίου 2020
 35. «Family Law and Family Functions in Greece»: Εθνική Εισήγηση στο 4^ο θεματικό Συνέδριο της Διεθνούς Ακαδημίας Συγκριτικού Δικαίου που πραγματοποιήθηκε στην Πρετόρια, 6-8 Οκτωβρίου 2021, με θέμα «Diversity and Plurality in the Law: Family Forms and Family's Functions», και Γενικές Εισηγήτριες τις Καθηγήτριες A. Kemelmajer και J. Heaton.
 36. «Κοινωνική γονεϊκότητα και ελληνικό οικογενειακό δίκαιο»: Εισήγηση στη Δημερίδα (webinar) «Χτίζοντας γέφυρες στο Ιδιωτικό Δίκαιο», 18-19 Ιουνίου 2021
 37. «Κοινωνική γονεϊκότητα και ελληνικό οικογενειακό δίκαιο»: Εισήγηση στο Δίημερο Συνέδριο Οικογενειακού Δικαίου της ELSA με θέμα «Σύγχρονα ζητήματα και νομοθετικές εξελίξεις», που πραγματοποιήθηκε στη Θεσσαλονίκη, 21 και 22 Οκτωβρίου 2021
 38. «Regulando la subrogación antes de la concepción. El caso de Grecia»: Εισήγηση σε (διαδικτυακή) ημερίδα του Ανώτατου Δικαστηρίου του Μεξικού (Suprema Corte de Justicia de la Nación), 6 Σεπτεμβρίου 2021 (Η ομιλία πραγματοποιήθηκε στα αγγλικά, με ταυτόχρονη μετάφραση στα ισπανικά).
 39. «Η επικοινωνία με το ανήλικο τέκνο ως δικαίωμα και ως υποχρέωση»: Εισήγηση στη διαδικτυακή ημερίδα της Ένωσης Αστικολόγων με θέμα «Ζητήματα του νέου δικαίου της (συν)επιμέλειας, 16 Δεκεμβρίου 2021.
 40. «Αυτούσια αποκατάσταση της ζημίας στο δίκαιο των συμβάσεων», Εισήγηση στο διαδικτυακό σεμινάριο του Εργαστηρίου Μελέτης για τη Διαφάνεια, Διαφθορά και το Οικονομικό Έγκλημα, με θέμα «Επίκαιρα ζητήματα αποζημίωσης στο δίκαιο των συμβάσεων», 18 Μαρτίου 2022.

41. «Παρένθετη μητρότητα: Τα δικαιώματα της κυοφόρου», Εισήγηση στο διαδικτυακό σεμινάριο του Εργαστηρίου Μελέτης Ιατρικού Δικαίου και Βιοηθικής και της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής και Τεχνοηθικής, 19 Μαΐου 2022.

VIII. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

- Από τον Σεπτέμβριο 2022 είμαι επιστημονική υπεύθυνη (*editor*), μαζί με τον Christophe Quézel-Ambrunaz (*Université Savoie Mont Blanc*), της ερευνητικής ομάδας για την αποζημίωση στην περίπτωση σωματικής βλάβης στο ευρωπαϊκό δίκαιο των αδικοπραξιών (*Personal Injury Damages: A Quantitative Approach*), που εντάσσεται στο πλαίσιο του προγράμματος *Common Core of European Private Law*.
- Από τον Ιανουάριο 2019 συμμετέχω ως εκπρόσωπος της Ελλάδας στο ερευνητικό πρόγραμμα «Development of Family Law - Year by Year», με επιστημονική υπεύθυνη την Καθηγήτρια Ο. Szeibert, το οποίο χρηματοδοτείται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης της Ουγγαρίας.
- Από τον Νοέμβριο του 2018 είμαι μέλος του Jean Monnet Centre of excellence "European Constitutionalism and Religion(s)" του ΑΠΘ με υπεύθυνη την Καθηγήτρια Λ. Παπαδοπούλου.
- Τον Φεβρουάριο του 2018 συμμετείχα στο πρόγραμμα e-justice «Εκπαίδευση για έναν ευρωπαϊκό χώρο δικαιοσύνης» του Κέντρου Διεθνούς Οικονομικού Δικαίου (ΚΔΕΟΔ) και του Πανεπιστημίου Frederick της Κύπρου στο πλαίσιο σεμιναρίου για τη ρητορική μίσους.
- Κατά το έτος 2016 συμμετείχα ως εκπρόσωπος της Ελλάδας στο πρόγραμμα «Eastern and Western Perspectives on Surrogacy», του Κέντρου Δικαίου, Ιατρικής και Βιοεπιστημών (Centre of Law Medicine and Life Sciences) του Πανεπιστημίου του Cambridge σε συνεργασία με το Κέντρο Ιατρικής Δεοντολογίας και Δικαίου (Centre of Medical Ethics and Law) του Πανεπιστημίου του Hong Kong.
- Από τον Ιούνιο 2011 μέχρι τον Δεκέμβριο 2017 ήμουν επιστημονική υπεύθυνη (*editor*), μαζί με τη Marta Infantino (*Università degli Studi di Trieste*), της ερευνητικής ομάδας για την αιτιώδη συνάφεια στο ευρωπαϊκό δίκαιο των αδικοπραξιών (*Causation in European Tort Law Group*), που εντάσσεται στο πλαίσιο του προγράμματος *Common Core of European Private Law*. Το έργο της ομάδας έχει ολοκληρωθεί και το σχετικό βιβλίο δημοσιεύθηκε από τον εκδοτικό οίκο Cambridge University Press τον Δεκέμβριο του 2017 (βλ. δημοσίευση αρ. 4).
- Είμαι εκπρόσωπος της Ελλάδας στην ερευνητική ομάδα του *Common Core of European Private Law* για την ευθύνη του παραγωγού (*Product Liability Group*), με επιστημονικούς υπεύθυνους τους *M. Jozon* και *M. Pilgerstorfer*. Έχω υποβάλει εθνική εισήγηση που θα περιληφθούν στους αντίστοιχους τόμους των προγραμμάτων, που εκδίδονται από τον εκδοτικό οίκο Intersentia.
- Από τον Απρίλιο του 2013 έως τον Δεκέμβριο 2014 συμμετείχα, ως μέλος της ερευνητικής ομάδας του Πανεπιστημίου Πειραιώς, στο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Civil Justice "E-medi@te", που συντονίζεται από το Πανεπιστήμιο του Παλέρμο.
- Από 1.3.2008 έως 31.5.2008 συμμετείχα ως επιστημονική συνεργάτις στο Ευρωπαϊκό Ερευνητικό Πρόγραμμα με τίτλο «*European Network for Better Regulation*», στην ερευνητική Ομάδα του Πανεπιστημίου Αθηνών, με επιστημονικό υπεύθυνο τον Αριστείδης Χατζή.
- Από τον Απρίλιο 2005 έως τον Απρίλιο του 2007 συμμετείχα με συμβάσεις έργου, συνολικής διάρκειας 16 μηνών στο ερευνητικό πρόγραμμα του Πανεπιστημίου

Αθηνών με τίτλο «Διαχείριση διδασκτρων προγραμμάτων συμπληρωματικής εκπαίδευσης στο Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης του Πανεπιστημίου Αθηνών με μεθόδους εξ αποστάσεων εκπαίδευσης».

- Από 12 Νοεμβρίου 2001 έως 12 Ιουλίου 2002 ήμουν επιστημονική συνεργάτις (*Marie Curie Fellow*) στο Ινστιτούτο Οικονομικής Ανάλυσης του Δικαίου (*Institut für Recht und Ökonomik*) του Πανεπιστημίου του Αμβούργου.

IX. ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΕΡΓΟ

A. Σε προπτυχιακό επίπεδο

- Από τον διορισμό μου ως Λέκτορα στη Νομική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, έως σήμερα μου έχει ανατεθεί η διδασκαλία των εξής μαθημάτων στο πρόγραμμα προπτυχιακών σπουδών:
 - Γενικές Αρχές Αστικού Δικαίου: χειμερινό εξάμηνο ακαδημαϊκών ετών 2011-2012, 2012-2013, 2013-2014, 2014-2015, 2017-2018, 2018-2019, 2020-2021, 2021-2022, 2022-2023.
 - Οικογενειακό Δίκαιο: χειμερινό εξάμηνο ακαδημαϊκού έτους 2012-2013, εαρινά εξάμηνα ακαδημαϊκών ετών 2013-2014, 2014-2015, 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020, 2020-2021, 2021-2022, 2022-2023.
 - Εμπράγματο Δίκαιο: εαρινό εξάμηνο ετών ακαδημαϊκών ετών 2010-2011, 2011-2012, 2012-2013, χειμερινό εξάμηνο ακαδημαϊκών ετών 2015-2016, 2020-2021, 2021-2022
 - Κληρονομικό Δίκαιο: εαρινό εξάμηνο ακαδημαϊκών ετών 2010-2011, 2011-2012, 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020, 2020-2021, 2021-2022, 2022-2023 και χειμερινό εξάμηνο ακαδημαϊκών ετών 2013-2014, 2014-2015.
 - Σύγχρονα ζητήματα Οικογενειακού Δικαίου: χειμερινό εξάμηνο ακαδημαϊκού έτους 2022-2021.
 - Νέες συμβατικές μορφές των σύγχρονων συναλλαγών: χειμερινό εξάμηνο ακαδημαϊκών ετών 2011-2012, 2013-2014 και εαρινό εξάμηνο ακαδημαϊκού έτους 2014-2015.
 - Introduction to Comparative Law - στην αγγλική γλώσσα: χειμερινό εξάμηνο ακαδημαϊκών ετών 2011-2012, 2012-2013.
 - Introduction to Greek Civil Law- στην αγγλική γλώσσα: εαρινό εξάμηνο ετών ακαδημαϊκών ετών 2010-2011, 2011-2012, 2012-2013, 2013-2014
 - European Law of Contracts – στην αγγλική γλώσσα: χειμερινό εξάμηνο ακαδημαϊκών ετών 2015-2016, 2017-2018.
 - Σύγχρονες μορφές συμβάσεων (διακλαδικό σεμινάριο): Συμμετοχή στη διδασκαλία (2 μαθήματα) κατά χειμερινό εξάμηνο ακαδημαϊκών ετών 2015-2016, 2017-2018. Συντονισμός και διδασκαλία μεγάλου μέρους του εν λόγω σεμιναρίου (6 μαθήματα) κατά το χειμερινό εξάμηνο ακαδημαϊκού έτους 2018-2019.
 - Δίκαιο και Θρησκεία (διακλαδικό σεμινάριο): Συμμετοχή στη διδασκαλία (1 μάθημα) κατά εαρινό εξάμηνο των ακαδημαϊκών ετών 2015-2016, 2017-2018, 2019-2020, 2020-2021.
- Κατά το εαρινό εξάμηνο ακαδημαϊκού έτους 2012-2013 δίδαξα Γεωργικό Δίκαιο στη Γεωπονική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.
- Ως μέλος του Συνεργαζόμενου Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Σ.Ε.Π.) του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, μου ανατέθηκε η διδασκαλία του μαθήματος «Βασικές

- Αρχές Δικαίου και Διοίκησης» (Θεματική Ενότητα ΔΕΟ 10) στο Πρόγραμμα Σπουδών Διοίκησης Επιχειρήσεων και Οργανισμών κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2012-2013, 2013-2014, 2014-2015, 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020, 2020-2021, 2021-2022, 2022-2023.
- Ως ειδική επιστήμονας (άρθρ. 5 π.δ. 407/1980) στο Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Πειραιώς στο γνωστικό αντικείμενο «Αστικό Δίκαιο», κατά τα χειμερινά εξάμηνα των ακαδημαϊκών ετών 2008-2009 και 2009-2010 μου ανατέθηκε η αυτοδύναμη διδασκαλία του υποχρεωτικού μαθήματος «Δίκαιο Επιχειρήσεων I (Αστικό Δίκαιο)» του Α΄ εξαμήνου και κατά τα εαρινά εξάμηνα των ίδιων ετών η αυτοδύναμη διδασκαλία του μαθήματος επιλογής «Εργατικό Δίκαιο» καθώς και η διδασκαλία μέρους του υποχρεωτικού μαθήματος του Β΄ εξαμήνου «Δίκαιο Επιχειρήσεων II (Εργατικό Δίκαιο)».
 - Ως ειδική επιστήμονας (άρθρ. 5 π.δ. 407/1980) στο Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πειραιώς, κατά τα χειμερινά εξάμηνα των ακαδημαϊκών ετών 2006-2007, 2007-2008 και 2008-2009 μου ανατέθηκε η αυτοδύναμη διδασκαλία του υποχρεωτικού μαθήματος του Α΄ εξαμήνου «Εισαγωγή στο Δίκαιο», και κατά τα θερινά εξάμηνα ίδιων ετών η αυτοδύναμη διδασκαλία του μαθήματος επιλογής «Ευρωπαϊκό Ιδιωτικό Δίκαιο».
 - Ως ειδική επιστήμονας (άρθρ. 5 π.δ. 407/1980) στο Τμήμα Οικονομικής Επιστήμης του Πανεπιστημίου Πειραιώς, στο γνωστικό αντικείμενο «Αστικό Δίκαιο», μου ανατέθηκε κατά το χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2006-2007 η διδασκαλία τμήματος του υποχρεωτικού μαθήματος «Αστικό Δίκαιο» του Α΄ εξαμήνου.

B. Σε μεταπτυχιακό επίπεδο

- Στο ΠΜΣ του Τομέα Αστικού, Αστικού Δικονομικού και Εργατικού Δικαίου της Νομικής Σχολής ΑΠΘ δίδαξα τα εξής μαθημάτων:
 - ο Αστικό Δίκαιο των Προσώπων, με ειδικότερη θεματική «Ειδικά ζητήματα στο πλαίσιο των οικογενειακών σχέσεων» (συνδιδασκαλία με την Καθηγήτρια Αθ. Κοτζάμπαση) κατά τα εαρινά εξάμηνα των ακαδημαϊκών ετών 2020-2021, 2021-2022, 2022-2023γ.
 - ο «Ζητήματα από το σύγχρονο δίκαιο των συναλλαγών» με ειδικότερη θεματική «Ψηφιακές συναλλαγές» (συνδιδασκαλία με τον Αναπλ. Καθηγητή Άγγ. Κορνηλάκη και τον Επ. Καθηγητή Ευ. Ρίζο): εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2019-2020.
 - ο Αστικό Δίκαιο ΙΙΙ με ειδικότερη θεματική «Η προστασία του δικαιώματος» (συνδιδασκαλία με την Καθηγήτρια Γ. Καρύμπαλη-Τσίπτσιου και τον Αναπλ. Καθηγητή Άγγ. Κορνηλάκη): χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2018-2019.
 - ο Αστικό Δίκαιο ΙΙΙ «Ειδικά ζητήματα αποζημίωσης» (συνδιδασκαλία με τις Καθηγήτριες Δ. Κλαβανίδου, Αθ. Κοτζάμπαση και Κ. Φουντεδάκη): χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2015-2016.
- Στο διδρυματικό (ΑΠΘ και ΠαΜακ) ΠΜΣ «Δίκαιο και Οικονομικά»
 - ο Δίκαιο και Οικονομικά, υπό το πρίσμα και των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ανθρώπου: Ανάθεση διδασκαλίας (σε συνδιδασκαλία με τον Καθηγητή Θ. Παναγιωτίδη) του μαθήματος κατά το χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2021-2022 κατόπιν ανάθεσης,

- Δίκαιο και Οικονομικά, υπό το πρίσμα και των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ανθρώπου: Διδασκαλία 2 μαθημάτων (συνολικής διάρκειας 5 ωρών) ως προσκεκλημένη ομιλήτρια κατά το χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2018-2019.
- Στο διατμηματικό ΠΜΣ «Φαρμακευτικό Δίκαιο. Νομοθεσία και Πράξη»
 - Εισαγωγή στην έννοια του φαρμάκου (1 μάθημα με θέμα: Ζητήματα αστικής ευθύνης από την παραγωγή και διάθεση φαρμάκων) κατά το χειμερινό εξάμηνο ακαδημαϊκού έτους 2021-2022.
 - Μετεγκριτική παρακολούθηση της ασφάλειας και της αποτελεσματικότητας των φαρμάκων (1 μάθημα με θέμα: Αστική ευθύνη από την παράνομη προώθηση και πωλήσεις φαρμάκων) κατά το εαρινό εξάμηνο ακαδημαϊκού έτους 2021-2022.
 - Ειδικές κατηγορίες φαρμάκων (1 μάθημα με θέμα: Αστική ευθύνη από την κυκλοφορία γενόσημων φαρμάκων) κατά το εαρινό εξάμηνο ακαδημαϊκού έτους 2021-2022.
- Από το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2005-2006 έως και το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2007-2008 συνεργάστηκα με το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Δίκαιο και Ευρωπαϊκή Ενοποίηση» του Γενικού Τμήματος Δικαίου του Παντείου Πανεπιστημίου. Στο πλαίσιο του προγράμματος αυτού είχα κληθεί να διδάξω μέρος των εξής μαθημάτων:
 - «Προστασία του ιδιωτικού βίου» (Β' εξάμηνο ΠΜΣ), κατά τα εαρινά εξάμηνα των ακαδημαϊκών ετών 2005-2006, 2006-2007 και 2007-2008.
 - «Δικαιοπρακτικές και εξωδικαιοπρακτικές ενοχές» (Α' εξάμηνο ΠΜΣ), κατά τα χειμερινά εξάμηνα των ακαδημαϊκών ετών 2006-2007 και 2007-2008.
 - «Ιδιόμορφες Συμβάσεις» (Γ' εξάμηνο ΠΜΣ), κατά τα χειμερινά εξάμηνα των ακαδημαϊκών ετών 2006-2007 και 2007-2008.
- Υπήρξα μέλος της τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής για τη διδακτορική διατριβή της Μ.-Α. Κωστοπούλου, με θέμα «Προς μία έννοια της συγγένειας. Η επίδραση της νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στο ελληνικό δίκαιο ίδρυσης συγγένειας», που υποστηρίχθηκε στις 17.12.2019.

Γ. Λοιπά

- Υπήρξα υπεύθυνη της εποπτείας επί μέρους εισηγήσεων φοιτητών στο Αστικό Δίκαιο φοιτητών στο 1^ο και 2^ο συνέδριο μεταπτυχιακών φοιτητών και υποψηφίων διδασκόντων της Σχολής. Στο 5^ο συνέδριο μεταπτυχιακών φοιτητών και υποψηφίων διδασκόντων ορίστηκε υπεύθυνη του συντονισμού και της εποπτείας όλων των εισηγήσεων Αστικού Δικαίου των φοιτητών.
- Συμμετείχα στη διοργάνωση του 8^{ου} ελληνοελβετικού Σεμιναρίου των Νομικών Σχολών των Πανεπιστημίων Ζυρίχης και Θεσσαλονίκης, που πραγματοποιήθηκε στη Θεσσαλονίκη 2-8 Οκτωβρίου 2011, με θέμα «*Zahlungsunfähigkeit und Überschuldung im schweizerischen, griechischen und europäischen Zivil- und Zivilverfahrensrecht*».
- Ως «εκπαιδύτρια» (*tutor*) του προγράμματος εξ αποστάσεως εκπαίδευσης (*e-learning*) στο γνωστικό αντικείμενο «Οικονομία και Δίκαιο» του Κέντρου Επαγγελματικής Κατάρτισης του Κέντρου Ερευνών του Πανεπιστημίου Αθηνών ήμουν υπεύθυνη επτά κύκλων (των 15 εβδομάδων) του προγράμματος, που πραγματοποιήθηκαν από το 2005 έως το 2009 (24.4.2005-19.9.2005, 1.1.2006-27.3.2006, 10.4.2006-11.9.2006, 18.12.2006-30.4.2007, 9.7.2007-9.12.2007, 24.12.2007-15.4.2008, 19.5.2008-6.10.2008 και 5.1.2009-11.5.2009).

X. ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Από τον Ιούνιο 2019 είμαι Μέλος του Εργαστηρίου Μελέτης Ιατρικού Δικαίου και Βιοηθικής της Νομικής Σχολής του ΑΠΘ.
- Στις 30 Νοεμβρίου 2018 παρουσίασα το βιβλίο του Αριστείδη Χατζή «Θεσμοί», εκδ. Παπαδόπουλος, Αθήνα 2018 σε εκδήλωση που οργάνωσε ο Δικηγορικός Σύλλογος Θεσσαλονίκης.
- Από τον Νοέμβριο του 2016 είμαι ανεπιστέλλον μέλος (*corresponding member*) του Cambridge Family Law Centre.
- Από τον Μάιο του 2015 είμαι μέλος της συντακτικής ομάδας (*editorial board*) και κριτής (*referee*) του περιοδικού *Review of European Studies*, που εκδίδεται από το Canadian Center of Science and Education.
- Από τον Οκτώβριο του 2020 είμαι κριτής (*referee*) του νομικού περιοδικού *International Journal of Law, Policy and the Family*, που εκδίδεται από τον εκδοτικό οίκο Oxford University Press.
- Από τον Ιούνιο του 2012 είμαι αξιολογήτρια του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ) για μεταπτυχιακές σπουδές πρώτου κύκλου στο γνωστικό αντικείμενο «Δίκαιο».
- Από τον Νοέμβριο του 2010 είμαι επιστημονική συνεργάτις του νομικού περιοδικού «Εφαρμογές Αστικού Δικαίου».
- Διετέλεσα κριτής (*reviewer*) ερευνητικού προγράμματος που υποβλήθηκε σε προκήρυξη του Swiss National Science Foundation (Μάρτιος 2019).
- Διετέλεσα κριτής (*referee*) προτάσεων για εισήγηση που υποβλήθηκαν στις θεματικές ‘Comparative Law and Economics’ και ‘Tort Law and Compensation Systems’ του 31^{ου} ετήσιου συνεδρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης Οικονομικής Ανάλυσης του Δικαίου (*European Association of Law and Economics*), Aix-en-Provence (Γαλλία), 18-20 Σεπτεμβρίου 2014.
- Έχω διατελέσει κριτής (*referee*) των επιστημονικών περιοδικών *Environmental and Development Economics* και *Child & Family Law Quarterly*.
- Είμαι ιδρυτικό μέλος της Εταιρίας Οικογενειακού δικαίου καθώς και μέλος της Ένωσης Αστικολόγων, της Ένωσης Ελλήνων Δικονομολόγων, της Ελληνικής Ένωσης Οικονομικής Ανάλυσης του Δικαίου, της Wissenschaftliche Vereinigung für Familienrecht, της European Association of Law and Economics, του Συλλόγου φίλων του Ινστιτούτου *Max-Planck* του Αμβούργου για αλλοδαπό και ιδιωτικό διεθνές δίκαιο, του Συλλόγου φίλων και υποτρόφων του ελβετικού Ινστιτούτου Συγκριτικού Δικαίου και του Συνδέσμου υποτρόφων του κοινωφελούς ιδρύματος «Αλέξανδρος Σ. Ωνάσης».
- Έχω συμμετάσχει σε πολυάριθμα συνέδρια και ημερίδες, στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.